

ABONAMENTUL

Pe un an 24 Cor.
Pe jumătate an 12 "
Pe 1 lună 2 "
Num de Duminică pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.
—
Pentru România și străinătate nr. de
zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la admī-
nistrație.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

—
Telefon pentru oraș și comitat 502.

Noua îndrumare.

De Ioan Slavici.

E firească emoțiunea ce ne-a cuprins pe toți în urma celui din urmă dintre număroasele scandaluri ce s'au petrecut în dieta din Budapesta, dar nici supărați, nici mai ales cuprinși de mânie din cauza acestui scandal nu avem să fim, căci e bine și pentru țară, și pentru noi indeosebi, că adevărul a ieșit la iveală în cea mai brutală formă.

Bine este, că atât Coroana, cât și cercurile politice din monarhie și din străinătate au avut încă odată ocaziunea de a se încredința, că 'n actualul stat ungar cu actualii guvernanți rezolvirea prin bună învoială a conflictului dintre maghiari și ceilalți concetățeni ai lor e peste putință, și încă mai bine e, că și noi înși-ne am ajuns a ne încredința cu toții despre aceasta.

Nu mai poate de-aici înainte nimeni să-și facă iluziunea, că înțelegerea cu actualii reprezentanți ai maghiarilor va fi cu putință, dacă vom intra în vederile lor în cece privește pozițiunea statului ungar. Ei ni-au spus-o în cea mai violentă formă, că în statul ungar, așa cum vor să-l aibă ei, numai viața națională maghiară poate să fie, și că trebuie să plece 'n România cel ce voiește să trăiască numai ca român.

Aceasta nu înseamnă însă, că înțelegerea cu poporul maghiar nu este cu putință. Trebuie neapărat să fie și între maghiari oameni în adevăr luminați și pătrunși de spiritul european, care-și dau seamă, că maghiarii numai trăind în bună înțelegere cu românii se pot susține și că e în interesul poporului maghiar să li-se facă în statul ungar și românilor cu putință desvoltarea firească, fără de care întregul po-

por român e nevoit a face cauză comună cu dușmanii maghiarilor amăgiți și împinși contra propriilor sale interese naționale.

Pe acești oameni mai europenizați avem să-i căutăm între maghiari, și cu cât mai multe sunt prostiile, pe care le fac amăgitorii poporului maghiar, cu atât mai ușor ne va fi să găsim pe cei chemați a-l desmeteci.

Încă de mult oamenii cu judecată au fost cuprinși de simțământul, că trebuie să se formeze în Ungaria un partid, care pune interesele statului, comune tuturor popoarelor ce-l constituie, mai presus de interesele particulare ale vre-unuia dintre ele. Faptele petrecute de când cu constituirea actualului guvern ungar n'au putut decât să deie tărie din ce în ce mai mare acestui simțământ. Guverne naționale maghiare nu pot să ducă statul ungar decât la peire, și, dacă nu se va constitui în curând un guvern în adevăr ungar, Ungaria are neapărat să-și piardă individualitatea politică, deoarece monarhia și Europa, în genere, are nevoie de pacea, care în actualul stat ungar nu e cu putință.

Sunt multe interese pozitive și bine lămurite, care cer, ca românii să susțină și ei individualitatea statului ungar, și o cauză bună și dreaptă au susținut ori susțin cei ce-și dau silința de a-i apropiă pe români de maghiari pentruca să susție împreună neatârarea patriei lor. — E însă cu putință apropierea!? — Nu! — Câtă vreme nu se găsec și între maghiari oameni, cari o vor și au curajul civic de a se lupta pentru ea, toate bunele silințe ale noastre sunt zadarnice.

Reprezentanții, pe cari români i-au trimis în dieta ungară, au dat tot cece e mai

bun în sufletele lor, ca să pătrundă la inimile concetățenilor săi maghiari, iar aceștia le-au strigat în cele din urmă »Plecați în România!« — par'că Ungaria românilor nu le-ar fi patrie tot ca maghiarilor.

Ce urmează după toate acestea?

O singură încercare mai rămâne: adunarea la un loc a acelora dintre maghiari, care-și dau seamă, că lucrurile nu mai pot să meargă tot ca până acum.

Iar pentru aceasta nu din mijlocul românilor, ci din al maghiarilor are să fie luată inițiativa.

Dacă nu va fi luată cât mai curând, românilor nu le rămâne decât să se împace cu gândul, că fericitul Traian Doda a avut mare dreptate când a zis, că nu e pentru dânsii loc în viața constituțională a Ungariei și să tragă din aceasta cuvenitele consecvențe practice — întorcându-se — nu spre România, ci spre amicii lor din Austria, cari îi sunt și României amici.

Partidul socialist austriac s'a constituit, alegând un comitet de 12 membri. Partidul se împarte în grupări naționaliste, cari vor avea să aperse drepturile autonome ale națiunii, din care face parte fiecare grupare. Vor fi astfel 5 grupări: gruparea germană, boemă, italiană, polonă și ruceană. După cum știm în partidul socialdemocrat se află și un român. Pentru un post de vicepreședinte al camerei vor candida socialiștii pe Pernerstorfer, vor candida și la două posturi de notar.

Advocații în contra lui Farkasházi. Deputatul kossuthist Farkasházi între multele propuneri notate în protocolul camerei are una în contra abuzurilor *advocaților*, agenților și a societăților. Din cauza aceasta, advocații, simțindu-se vătâmați, au protestat energic împotriva

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

In mreaja deziluziei.

— Schiță. —

Înzestrat cu multă energie și optimism, Nichita, încă să fi moștenit avere dela părinți, a ajuns în scurtă vreme la bunăstare materială. Eră stăruitor din cale afară, aproape nu cunoștea cumpăt la muncă. Eră om de ispravă ca puțini din satul său. Da poate nici nu i-s'ar fi găsit pereche în sat. Căci Nichita nu eră numai om sărguincios, ci eră în acelaș timp și dornic de știință de carte, eră cu inimă față de cei neputincioși și cu suflet față de aspirațiunile neamului.

În vârstă de optsprezece ani a fost luat dela carnea plugului, dela gospodărie. Protopopul l-a lăcut învățător în comuna vecină. Bietul dascăl, nu știa cu mult mai multă carte, decât ucenicii săi, dar fiind cu tragere de inimă făcea spor. Comuna eră săracă și Nichita flămânz-a de multe ori, dar omul harnic nu se lasă cu una cu două. Când nu eră ocupat cu școala își căută altă îndetnicire, ca astfel să-și poată mări salariul dascălesc, care socotit cu bunăvoință nu întrecea suma de șaptezeci de fiorini pe an.

Mai târziu Nichita a dat și examenul de calificare învățătoresc. Dar după ce s'a văzut cu diploma, pe care o câștigase cu multă trudă — s'a lăsat de meșteșugul dascăliei. I-se părea prea

îngust terenul de muncă care îl mărginea la instruirea pușinilor copii dintr'o comună doșnică.

S'a întors în satul său, s'a însurat și a început să învățte un mic negoț, pe lângă economia de câmp. Nevasta îi era chivernisitoare, și astfel lucrurile le mergeau bine. Peste vr'o câțiva ani au început să dea pământul cu arândă, ca să aibă timp mai mult pentru negoț.

În scurtă vreme au ajuns cea mai de frunte familie în sat.

Bucuria le-ar fi fost desăvârșită, dacă i-ar fi dăruit Dumnezeu barem cu un copil. Dar copiii în cele mai multe cazuri vin, unde e mai mare mizeria. Cu totul nemângâiați însă n'au rămas, căci nașii lor, Maria și Neagu, aveau pe Lisandru și pe Petrișor.

Nichita s'a și alipit cu toată dragostea de ei, și mai cu seamă de Lisandru, pe când acesta urmă liceul. Negoțul îl ducea în fiecare săptămână la oraș, unde totdeauna se întâlnea cu Lisandru, pe care începuse a-l considera de propriul său copil. Iar dacă Maria n'avea parale de ajuns pentru băiat, fiul Nichita avea totdeauna.

O parte din vacanțe, Lisandru o petrecea la Nichita. Erău mai tot împreună și Nichita îl întrebă pe băiat despre toate chestiile, pe cari le cetise în ziar și nu le pricepuse. Iar Lisandru îi povestea cu multă dragoste tot ce știa — și le trecea vremea, de nici nu prindeau de veste.

Nichita îi eră al doilea tată lui Lisandru, atât de mult a prins rădăcini dragostea între ei. Îl avea drag pe băiatul și nevasta sa, Marina, și toate năcazurile și toate bucuriile erau aceleași și pentru nași și pentru fini.

Când eră Lisandru la facultate, se îngrijau cu toții de el. El trebuia să le scrie finilor tot de atâtea ori de câte ori scria acasă, iar când a ajuns vorba la însurătoare, cu toții s'au întrunit să se sfătuiască.

Dar când erau mai mulțumiți și când aveau motive, să aștepte mai multă bucurie și fericire în viitor, Maria cade la pat greu bolnavă. Dureea le-a fost nemărginită, când pe urmă au pierdut-o pentru totdeauna. Năpasta eră cu atât mai mare, cu cât venise cu totul pe neașteptate.

Și când se încep năcazurile, se țin lanț. Și-au întărit cu toții inimile și s'au împăcat cu soarta. Acum eră mare și Petrișor și s'au înțeles, ca Neagu să rămână împreună cu el și să îngrijească de gospodărie și de pământ, până când copilul va ajunge timpul căsătoriei.

Dar lui Neagu i-a fost mult până a rămas văduv. L-a atras dragostea din tinerețe, și altceva nu l-a mai preocupat, decât gândul s'o ia pe Anuța lui Busuioc. Nichita l-a certat între patru ochi, să nu aducă rușine asupra familiei, Marina l-a sfădit de asemenea, Petrișor a plâns și Lisandru

lui Farkasházi și au propus camerei advocaționale din Budapesta, al cărei membru este Farkasházi, să-și dea expresie desaprobarii sale față cu o asemenea propunere.

Garanțiile constituționale. În ziarul din Praga *Bohemia* a apărut un articol despre garanțiile constituționale, scris de contele Otocar Cernin, accentuând, că la maghiari nu e scop, ci mijloc, ca sub scutul lor să poată știrbi și mai mult drepturile domnitorului și să pună Coroana la discreția 48-știlor.

Contele Cernin prevede mai departe urmarea din nou a erei lui Fejérváry și a comisarilor regești.

Consumatum est!

— O reprivire. —

II.

La noi, românii din statul ungar, presa are o însemnătate excepțională. Ea nu este numai un organ de informațiuni ori un mijloc de agitare și însuflețire, ci adevărat factor în viața națională, organ care adesea a fost singurul reprezentant al dorințelor și voinții poporului. Ani de zile nu s'au putut ține conferențele naționale și întreaga organizație de partid a fost ca nimicită, complet paralizată. Pe această vreme numai pe calea presei am comunicat între noi, căci cluburi cari să funcționeze și să fie efluxul vieții publice, n'avem nici azi.

Chiar actualul club parlamentar, numai prin presă comunică. O procedură unitară în presă ar putea deci avea mare efect asupra obștei române, în orice chestie. Procedura unitară în presă condiționează însă o înțelegere prealabilă pe d'oparte între *membrii clubului*, pe de altă parte între clubul parlamentar și directorii ziarelor.

Asta în trecut nu s'a făcut.

În numărul lor dela 14/27 Martie însuși confrății noștri dela Budapesta publicau din peana unui fruntaș un prim articol, în care, între altele zicea:

»Confuzia generală ce amenință și acum a stăpâni și a zădărnici — o confuzie, cu privire

la care s'ar putea cită cu mare folos vorbele lui Barițiu, despre acelaș simptom la începutul revoluției din 1848/9 — s'a ivit la noi îndată la început. S'a adevărit și de rândul acesta, cât de mare e lipsa unității de gândire și de întreprindere la noi. S'a adevărit incalculabila daună, ce țintește să lucreze din răspuțeri — asta-i partea bună — dar nu are aceea mare grijă și acel neapărat tact de a-și pune faptele sale, până în cele mai mici amănunte în deplină consonanță cu anumite principii generale, fixate de *cea mai bună comună înțelegere*. Fiecare lucrează, dar fiecare după-cum îl taie capul său și prin asta se perde impozanta *unitate a acțiunii*. Iar o acțiune cu caracter fragmentar nu mai poate avea putere covârșitoare, decisivă.

»La confuzia asta — să-i zicem dar așa — poartă vina, trebuie să o spun sincer și cu bun gând, *chiar și deputații noștri din clubul naționalist*. Au fost îndreptățite toate acele așteptări ce se legau de o conducere spirituală a mișcărilor de protestare, de către deputați. Bine, precum zisesem mai la deal, o conducere absolută, exclusivă, nemijlocită întru toate — eră conștient să nu le cerem din multe motive. Inițiativa trebuia lăsată factorilor neparlamentari. Netăgăduit însă, tocmai fiindcă deputații noștri sunt factorul suprem, singurul cap în organizația noastră politică, — și ca singură conducere unitară și independentă, singuri capabili de a asigura unitatea acțiunii — cu drept cuvânt s'a așteptat o normă, o formulare de principii, un plan de acțiune, dat de deputați, după care apoi aveau să se îndrepte a îndeplini planul, amăsurat normelor generale. Era nevoie să se facă asta, de-o parte pentru că deputaților, ca unora ce sunt inițiați, experți și specializați în taine și probleme politice, le erau mai cu seamă în putere de a forma clar și temeinic acel plan de acțiune; de altă parte, fiindcă — sub cuvântul conșiderațiilor de tactică — nu e bine ca alegătorii să nu fie lămuriiți și puși în curent cu ceea ce petrece în sinul partidului. Misteriozitatea asta dă prilej la bănuiele și prin urmare la lăncezala — ales la noi, unde partidul parlamentar nu are nici o legătură de informație și directivă cu mici cluburi politice ale alegătorilor organizați.

»Se simte așadar tare lipsa unui *comunicat amănunțit și complet asupra situației* și asupra mijloacelor de apărare dat de clubul naționalist!

Nici după aceste constatări clubul parlamentar n'a făcut încercarea să îndrepteze scăderile. Se vede că articolului citat mai sus nu i-s'a dat importanță. În felul acesta am și ajuns, ca unitatea de vederi să lip-

sească între zierele partidului național. Fiecare de capul său! Ba ni-s'a dat să vedem că organul care trecea drept semioficios al clubului, în una și aceeaș chestie mare cum a fost proiectul școlar, să scrie în două feluri: într'un articol să preconizeze politica desperată a grevelor școlare, în felul polițienilor, iar într'o serie de articole să arate la un mic interval, că grevele nu sunt cu putință!

În asemeni împrejurări, era fatal ca să producă diverziuni în spiritul public românesc, diverziuni, cari, bine înțeles, au influențat asupra desfășurării lucrurilor.

Noi dela început am cerut ca arhierii să meargă la tron. Și am agitat în acest înțeles până ce prin trimiterea *adresei* prelaților gr-or. și prin sancționarea proiectului chestia a fost tranșată.

Confrății dela Budapesta scriu la 7 Martie următoarele:

»*Avem cu toții cea mai mare încredere în energia capilor bisericilor noastre și nu ne îndoiim, că vor ști să apere interesele școlilor noastre confesionale, cum au făcut-o și în trecut. Deputații noștri de-asemena își vor împlini datoria ce le impune încrederea alegătorilor români.*

»*Întreaga obște românească are datoria să dea cel mai intensiv sprijin tuturor celor cari, în urma pozițiilor ce ocupă, în locul întâi sunt chemați să combată acest proiect. Și avem cu toții datoria să ne gândim, de pe acum, la răspunsul ce va trebui să-l dăm, dacă parlamentul ungar, în ciuda protestelor noastre unanime, va admite proiectul de lege al ministrului Apponyi.*

»*Și acest răspuns trebuie să fie hotărât și demn de importanța chestiunii vitale pentru noi.*

La 2/15 Martie:

»*Să vină arhierii și fețele bisericesti în mijlocul poporului nostru, să îmbrace ornatele, dacă va fi de trebuință și să se tragă clopotele. Să mergem la Maj. Sa Regele Ungariei, și să-i înaintăm jalba neamului subscrisă de patruzeci de mii de români.*

»*Și dacă nici așa nu vor asculta glasurile disperării, — să ne închidem școalele. Iar marțele române să nu-și lase copiii dela sânul lor.*

»*Să-i țină strânși la sân, — ca să vină jandarmii lui Andrassy, să-i smulgă și să-i ducă la școalele lui Apponyi, — dacă le dă mâna.*

La 17/30 Aprilie, confrății din Budapesta

dru i-a scris în supremul grad de desperare, dar toate au fost zadarnice.

În cele din urmă l-au lăsat să-și facă voia și s'au mulțumit cu transcrierea moșiei pe Lisandru, ca să-i rămână băiatului celui mic.

Nichita și Marina au trecut și peste năcazul acesta.

Acum nu mai erau tineri și nu mai stăteau nici materialicește atât de bine. La statul lui Lisandru, Nichita își băgase capul în niște întreprinderi, cari l-au adus până aproape de ruină. Se încredeau însă amândoi în Dumnezeu și în viitorul lui Lisandru și nădăjduiau zile bune la bătrânețe.

Lisandru este convins, că numai Alina e în stare să-l facă fericit. Ea este idealul visat de atâta timp. Eră decis să întâmpine ori-ce greutăți, numai să-și poată împlini dorința care îl stăpâna atât de mult.

Dar Alina nu eră bogată.

După căsătorie Lisandru n'a putut să stea în ajutor celor ce așteptau mântuirea dela el. Nichita și Marina au fost jigniți și în ambițiunea lor, că Lisandru n'a făcut o căsătorie, cum ar fi putut face, ci s'a învoit, să înceapă o viață în lipsă și în sărăcie.

Nădejdea și bucuria li s'a stâns pentru totdeauna, iar durerea le eră tot mai mare. Munciseră

o viață întreagă și toată mângăierea sufletească și-o iegaseră de copiii, pentru care au jertfit tot ce-au avut. Dela el așteptau ușurarea inimii și a vieții pentru timpul bătrânețelor.

Și Nichita, cel cu gândul deschis și cu inima largă, s'a închis în durerea nemărginită a suferinței sale. Pe urma desnădejdei i-a răsărit în inimă simțul practic al conservării ființei proprii, și amărit și jignit în dorințele și aspirațiunile sale, îndemnat și de Marina, s'a grăbit să mântuie pe seama lor ce se mai poate, să-și asigureze din ce-a rămas dela Maria și dela Neagu cel puțin camăta ostenelelor lor de un lung șir de ani.

Le-a fost rezervată soarta, ca la bătrânețe să se îngrijească de ziua de mâine. Această grijă le consumă tot timpul și le preocupă toată ființa, așa, că Lisandru, în loc să fi rămas pentru ei soarele, care să le lumineze și încălzească anii din urmă, a dispărut cu desăvârșire din inima lor, caldă altădată.

Nichita se sbate în mreaja neașteptatei desiluzii și-l doare inima, când îi vine în minte trecutul și viitorul.

În sufletul Marinei crește tot mai mult ura împotriva soartei.

Iar Petrișor suferă între străini și este condamnat să suferă și în viitor, fără să se fi făcut cu nimic vinovat de o asemenea soartă. S. A.

Drumul spre Brezoi, pe valea Oltului.

Note de M.

E de dimineață. Soarele abia a răsărit. Fântânile bogate, crescute din belșug, sunt pline de rouă și florile cu mii de culori, cari umplu văzduhul de parfum, par niște țesături artistice pe covorașele infinite așternute peste dealuri și câmpuri. Aerul e proaspăt și răcoarea plăcută a dimineții ne înviorează sufletele.

Trăsurile noastre merg repede în drumul spre Brezoi, lăsând în urmă câmpiile nemărginite și fundându-se tot mai mult în văile munților. Drumul ce urmărim pe malul Oltului ne desfășoară prin priveliște încântătoare și măreață. Stânci înalte acoperite de brazi seculari se încheie în lanț gestic și mărginesc orizontul. Oltul adânc se rostogolește în valuri spumegoase, purtând la valurile plutele de bușteni din creierul munților. Șipotul răcoroase curg limpede ca lacrimile dealungă muchilor înverzite de mușchi, și sus deasupra piscurilor se întinde bolta cerului albastră și curată ca zafirul.

Trecem prin fața mănăstirii Cozia, trecem vadul lui Traian și intrăm tot mai adânc în sânul munților. Valea se îngustează din ce în ce, stâncile se ridică mai înalte și Oltul curge mai furios. Pe malul opus al Oltului trece linia ferată spre Sibiu. Se văd pretutindeni blocuri mari de stânci, sparte cu dinamita.

Pe la miezul zilei facem un popas de câteva ore într'o pădure. Luăm masa pe iarbă verde și ne astâmpărăm setea cu apa proaspătă și rădă din dela fântâna din apropiere. Lângă fântâna

iată cum îi apostrofează pe ceice agită pentru a se face apel la tron:

»In ziarele noastre se lansează ideea, ca episcopatul să meargă împreună cu ceilalți factori politici ai neamului nostru la Majestatea Sa, pentru a cere și a se ruga ca proiectul lui Apponyi să nu fie sancționat.

»Ne surprinde mult *naivitatea* confrăților noștri, cari pretind dela episcopatul nostru așa ceva, când toți oamenii inițiați știu, că domniile episcopi nu sunt aplicați a face pasul acesta.

Confrății se vor fi schimbat, desigur, în urma atitudinii prelaților. Cine ar putea să tăgăduiască însă, că dacă și deputații, și întreaga presă română și toate adunările și corporațiunile bisericești ar fi cerut cu stăruință impunătoare ca prelații să meargă la Tron, acestora nu le rămânea decât ori să se supună votului poporului, ori să rischeze a-și pierde trecerea și dragostea în fața obștei române?!

Când prelații au văzut însă, că în presă și întruniri se scrie și se vorbește de »adunare mare a întregii națiuni«, de »jalba neamului«, lucruri frumoase, dar pentru a căror realizare nu ia nimeni măsuri, în primul rând le abandonează ceice le propagă, — nu e de mirat că n'au dat cuvenita atenție unei propagande calde, dar fără sistem și fără consistență.

Naționalismul și socialismul.

(V. N.) Aceste două curente, cari la început se deosebeau așa de mult unul de altul, astăzi încep, să-și dea mâna, să se înțeleagă și să se contopească într'un singur curent: *naționalismul democratic*. Naționalismul începe, să-și dărâme zidurile chineze, cu cari a fost împrejmuit până acum făcându-și o sferă mai largă de validitate, iar socialismul și-a mai pierdut din timbrul prea larg, cosmopolit, pe care l-a avut pe vremea propagatorilor apuși Marx și Engel. Naționalismul se întoarce la ideea genuină de naționalitate, care are ca țintă ultimă: întărirea caracterului național al tuturor popoarelor, socialismul începe, să recunoască, că numai mână în mână cu naționalismul poate să-și valorizeze problema sa de viață în sânul omenimii. Cele mai multe programe socialiste își au ca țintă supremă, eluatarea egalității naționale a tuturor popoarelor, pen-

trucă și cel mai incarnat socialist trebuie să vadă și să înțeleagă, că concentrarea întregii omenimii într'o societate solidară e imposibilă și pe lângă asta nici executarea ultimului scop al socialismului: fericirea omenească, nu se poate duce la îndeplinire, decât numai în cadrele ideii germane de naționalitate: fiecărui popor, să i-se recunoască valoarea sa națională și pentru eluatarea drepturilor de existență să i-se întindă ajutor deopotrivă din partea celor ce luptă pentru omenime.

Naționalistul de azi, adevăratul pricepător al ideii de naționalitate a încetat de-a mai privi cu ochi răi luptele de emancipare națională a altor neamuri. Pe lângă lupta, ce o poartă pentru valoarea proprie, el vede bucuros lupta obiectivă, pe care o poartă alte neamuri pentru afirmarea caracterului lor național. Socialistul nu mai poate adopta nici barem ideea lui Cant sau a lui Dante de-a întemeia un imperiu universal, peste care să stăpânească un singur păstor, pentru că înțelege, că simțul național, care cuprinde în sine cel mai sfânt și mai bogate comori ale individului și neamului: limba, legea și cultura sunt tot atâtea bogății, pe cari astăzi nu trebuie să le cumpere nimenea din târg, pentru că acestea, se nasc deodată cu omul.

Naționalistul nu se mai împrejmuește cu foc și apă, pentru că să nu poată trece peste hotarele lumii lui, ca să dea ajutor și altor neamuri, cari se luptă pentru afirmarea lor națională. Dar pe lângă asta el înțelege foarte bine, că caracterul și drepturile naționale sunt numai baza, prin care se afirmă un popor, sunt garanța existenței și valorii sale spirituale, pe când programele socialiste reduse la valoarea lor de azi sunt cele mai clasice mijloace, prin cari popoarele pot, să-și întemeieze pe temelia caracterului lor național existența veșnică materială. Cu ajutorul acestor mijloace ce nivelează diferența dintre clase și se asigură existența tuturor oamenilor deopotrivă.

Socialistul pricepe, că omul numai prin puterea sa proprie fizică și spirituală se poate valora.

Românul, germanul, francezul și alții numai prin mijloacele naturale, de cari dispun dela început fie prin moștenire sau apercipiare directă: limbă, lege, calități morale, intelectuale, pot să existe și să se ferească. Pentru aceea socialistul își dă mâna cu naționalistul și împreună stând să realizeze multiplele probleme ale omenimii, cari apoi să dea naștere mulțumirii omeniești. Amândoi formează un nou curent: naționalismul democratic și se pun în serviciul acestuia. Socialistul recunoaște, că numai în cadrele ideii de naționalitate se poate valora, iar naționalistul înțelege, că numai ca aderent al ideii genuine de naționalitate, desbrăcat de orice ură față de alte

neamuri, curățite de orice gânduri nebane, de a metamorfoza sufletele și convingerile altor neamuri, vindecate de toate accesele descreerate șoviniste și pus în slujba binelui general, poate să-și realizeze scopurile sale.

Azi sau mâne vom vedea pe naționaliști luptând într'o tabără pentru drepturile poporului. Se vor contopi într'o armată pentru ca prin puteri unite, să cucerească drepturi pe sama poporului.

Naționalistul ca și socialistul vor lupta deopotrivă cu arme egale pentruuciderea șovinismului turbat și necruțător al neamurilor uitate la spatele civilizațiunii moderne și pentru delăturaarea mândriei claselor becisnice de oligarhi, cari își au în vedere numai binele propriu. Naționalistul mai mult ca socialistul va lupta pentru drepturile, cari asigură existența națională, și întăresc caracterul național, iar socialistul mai mult ca naționalistul va lupta pentru drepturile, cari nivelează clasele și-i dă pâne poporului. Amândoi însă se înțeleg și diferența dintre vederile lor nu e mare.

Forța va crește, îndârjirea se va întezi, poporul întreg va fi cu ei și lupta lor va fi cea mai strălucită.

În Finlanda cea mai mare parte dintre deputați — între cari sunt și 18 femei — sunt socialiști, dar cu toate acestea acești socialiști nu vor căuta, să vândă niciodată independența Finlandei, pe care tot ei au cucerit-o cu jertfe grele și nu vor pierde niciodată parlamentul, pe care l-au câpătat cu jertfe de sânge. Toți acești deputați păstrează neatins sentimentul național, respectează și recunosc naționalitatea fiecărui individ și drepturile se dau tuturor locuitorilor din țară deopotrivă.

În Irlanda nu peste multe se vor aduce legi *Home rule*. Cei mai mulți deputați vor fi socialiști, dar toți acești deputați nu vor fi decât reprezentanții aceluia popor irlandez, care de veacuri luptă pentru independența țării sale și deci ca o urmare naturală a acestei lupte se va înfățișa și ținuta noului parlament: Socialiștii și naționaliștii vor păstra deopotrivă independența țării și nu vor trada niciodată interesele naționale ale tuturor locuitorilor din Irlanda.

În parlamentul din Austria sunt 86 de socialiști, dar cu toate acestea lupta acestor socialiști se va conforma intereselor naționale-democratice ale cercurilor lor. Sau și mai clar: deputatul socialist va lupta totdeauna pentru emanciparea națională a tuturor neamurilor, dar va grijă în mod imperativ, ca în primul rând independența națională a neamului sau să rămână neatinsă. Va lupta mai departe pentru drepturile tuturor neamurilor din Austria, pentru înflorirea economică a acestei țări și nu va fi nici dușmanul armatei,

tâlnim un țaran bătrân și simpatic, care intră în vorbă cu noi. E un român transilvănean din Sibiu. În limbajul lui ne povestește o mulțime de lucruri despre frații de dincolo. Figura lui cuminte și blândă și spusele lui înțelepte și cumpătate mi-au rămas nespuse de plăcute în amintire.

Apoi vin mereu aci la fântână fete și neveste cu cofele după apă. Mă surprinde mult frumusețea lor, care pe lângă vioiciunea simpatică și caracteristică țarancelor noastre, mai au în trăsăturile feței, acea distincțiune nobilă a frumusețelor clasice, cari dovedesc origina unei rase alese. Portul lor e simplu, și pieptănătura lor cu părul despățit în două le dă aerul unor domnițe române din veacurile trecute. Pe aici s'a păstrat de sigur mai curată și mai neatinsă rassa latină a elementului roman adus în Dacia.

Privindu-le acolo, la fântâna din mijlocul muntilor, fără voe îmi venea în minte epopeea măreață a neamului nostru.

În locul lor vedeam par'că fecioarele patriarhale din vremurile războinice, în inimile cărora băteau cu putere sentimentele eroice ale neamului lor și în ochii cărora s'aprindea luminoasă schinteia de vitejie a mândrilor lor frați. Aci pe plaiurile și în munții frumoasei noastre țări și în

sânul războinicului popor dac, au găsit romanii ca în nici o altă parte pământul cel mai viguros și mai sănătos, în care a răsădit sămânța lor aleasă. Și din bogatul lor răsad a crescut în veacuri rodul falnic al neamului nostru român, ș'a înflorit odrasla curată a neamului mândru latin.

După o odihnă de câteva ore reluăm drumul înainte. De aci încolo începe să se simtă adevăratul aer de munte, curat și rece. Dela »Podul roșu« lăsăm valea Oltului și apucăm spre valea Lotrului.

Spre seară la apusul soarelui ne apropiem de Brezoi. Înainte de a intra în sat, întâlnim în drum un sălaș de țigani, care mi-a rămas în minte ca un tablou arhaic. Țigani bătrâni și tineri ședea strânsi cu toții în jurul unui foc mare. Femeile preparau cina, și copiii fugeau prin prejur. Corturile lor zdrențuite, figurile lor bronzate de soare, mișcările ritmice ale femeilor și toate lucrurile luau o înfățișare fantazmică în lumina aceea roșiatică a apusului de soare și în sălbătăcia aceea pitorească a naturii mărețe.

Ajungem în Brezoi. Până seara vizităm joagările și facem câte o baie în Lotru

A doua zi am plecat călări de dimineața într'o companie număroasă, luând merinde și lăutari

cu noi spre a lua dejunul pe munte. Petrecerea a fost foarte insuficientă. Noi cei tineri am colindat ziua întreagă pădurile, am cules flori, am băut apă din izvoare, ne-am suit pe stâncile munților, și spre seară, obosiți și plini de impresii frumoase, am scoborit încet cu toții drumul spre sat.

După răsăritul lunii am plecat cu trăsurile, părăsind cu părere de rău Brezoiul și amintirile bogate ale acelei zile frumoase.

Acum la întoarcere refacem acelaș drum sub farmecul lunii. Natura ia par'că un aspect și mai măreț. Liniștea e mai profundă, șgomotul apei s'aude clar prin noapte, de o parte și de alta pădurile nemărginite strălucesc feeric de milioanele de licurici, iar clopotele trăsurilor noastre răsună prelung pe valea Oltului și ecurile lor repetate se pierd adânc în profunzimile munților depărtați.

H A Z.

O fată isteată.

O fată scria părinților ei cari locuiau în alt oraș: »Imi pare rău că n'am parale ca să cumpăr o marcă postală pentru scrisoarea asta; când vă voi scrie a doua-oară, o să pun două«.

La boala «VÂNĂ de AUR», diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iu bitor de curățenie indispensabil trebuie să între bunțeze medicamentul «ZERO», căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare. — Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere.

ZERO

La întrebuintare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat.

BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87-52.

Telefon 87-52

câtă vreme interesele acestui imperiu pretind susținerea acestei armate — dar nu va scăpa nici un minut din vedere starea economică și drepturile, ce îi compet neamului, căruia îi aparține el.

Așa se împacă naționalismul cu socialismul, își dau mâna frățește și împreună luptă pentru drepturile omenirii. Infrățite așa aceste două curente se va coborî tot mai mult pacea între oameni și mulțămirea neamurilor se va asigura pe veacuri, pentru că nu va mai trăi șovinismul turbat, dușmanul de moarte al naționalismului curat și nu va mai fi nici socialismul fără frâu, infrățit cu comunismul, ci va fi numai un naționalism democratic, care singur va pune bază mulțămirii omeniești.

Din România.

Dela Academie. Vineri după prânz Academia română a ținut o ședință sub prezidenția dlui Anghel Saligny.

În această ședință dl dr. V. Babeș a citit o comunicare privitoare la stăvilirea epizootiilor și a unor epidemii.

Vorbește în primul rând despre febra tifoidă și manifestațiile ei cum și deosebirile acestei molime de paratifus, ai cărei bacili sunt cu mult mai virulenți.

Tifosul șoarecilor e de o însemnatate mare căci această epidemie se poate întinde foarte repede, mai ales printre lucrătorii fabricilor.

Trecând la propagarea acestor epidemii, dl dr. Babeș arată cum febra tifoidă, în 40 de cazuri la sută, începe cu angină sau amigdalită.

Intemeindu-se pe un șir întreg de observații, arată un nou sistem pentru combaterea boalelor.

Asupra tratamentelor acestor boale dl dr. Babeș crede că cel ce dirigue combaterea acestor boale trebuie să fie un om de laborator, adevărat om de știință, care să poată lua măsuri îndestulătoare de combatere.

Ședința se ridică la 3 și jum. d. a.

Consiliul de miniștri și membrii comisiunii interimare a Capitalei s'au întrunit azi dimineață la orele 11, la ministerul de interne, și s'au ocupat cu alcătuirea listei de candidați pentru viitorul consiliu comunal al Capitalei.

Afară de membrii comisiunii interimare a Capitalei, toți ceilalți candidați sunt dintre membrii partidului liberal cari nu sunt nici senatori, nici deputați. În viitorul consiliu comunal al Capitalei vor fi reprezentate toate ramurile ei de activitate: industria, comerțul și profesiunile libere.

Delegații României la conferința păcii dela Haga sunt dnii Al. Beldiman, ministrul României la Berlin, prim-delegat; Edgard Mavrocordat, ministrul țării la Haga, al doilea delegat; M. Borerescu, secretarul misiunii și căpitanul Al. D. Sturdza, delegat special.

Croații și proiectele lui Kossuth.

Truda episcopului și deputatului croat *Drohobeczky* de a găsi modalitatea împăcării maghiarilor cu croații, nu va fi împreunată cu rezultate.

Croații vor obstrua înainte, căci nu sunt învoiați a lăsa nici o iotă din dreptul limbei lor. Și foarte ușor se poate întâmpla, ca vacanțele de vară ale camerei să se înceapă numai pe la sfârșitul lui Iulie, ori chiar August.

E interesant a se ști ce a spus *Supilo*, deputatul croat cu multă trecere, către un redactor al ziarului »B. H.«:

— Noi trebuie să învingem în lupta aceasta, a zis *Supilo*, pentru că nu putem concede. Inzadar spui d ta, că din punctul de vedere maghiar nu se poate lăsa. În urma urmelor guvernul maghiar totuși va ceda, pentru că trebuie să cedeze. Așa e, că presa a anunțat izbucnirea crizei pe toamnă. Ei bine, dacă va fi criză, noi numai așa vom aderă cu coaliția, dacă va triumfa punctul nostru de vedere. În caz contrar deputații ori vor fi contrarii coaliției, ori în cel mai bun caz nu vor ține cu ea. Noi am suportat 25 de ani

domnia unui guvern volnic. Cu coaliția nu ne-am împăcat, ca să introducem și în lege limba maghiară. Noi nu ne lăsăm. N'avem ce pierde, numai câștigă putem. Avem drepturi, și le vom validita. Noi suntem națiune mai veche, decât maghiarii. Foarte bine a spus-o colegul meu *Budisavlievici*, că limba noastră e înțeleasă dela *Adria* până la *Vladivostok*, dela *Praga* până la *Petersburg* și *Belgrad*. Drepturile limbei noastre sunt mai vechi decât ale limbei maghiare, prin urmare trebuie să le și validităm.

Din străinătate.

O nouă alianță triplă.

Franța, Anglia și Spania au încheiat alianță, printr'un schimb de note, promițându-și sprijin reciproc pe Marea-mediteraneană și pe Oceanul-atlantic și intrând în raporturi de alianță cu privire la părțile de pe țărmul mării.

Conflictul japonezo-american.

Aplanarea lui. Vicomtele *Haiasi*, ministrul de externe japonez, a declarat în ședința vechilor bărbați de stat și a miniștrilor, că incidentul ultim din California nu are o deosebită însemnatate și astfel nu face necesară intervenția diplomatică. Guvernul din Washington va găsi modul de a rezolvi chestia cât mai urgent.

Franța.

Situația critică, produsă în sudul Franței prin greva vierilor, care a provocat demisia mai multor reprezentanți orășenești și mai multor primari, a fost discutată în conziliul ministerial de Sâmbătă, luându-se măsuri asupra demersurilor necesare. Ministrul de justiție *Guyot* a chemat la Paris pe procuratorul suprem din Montpellier, ca să conzulteze asupra situației.

China.

Răscoala. Guvernul chinez a îndrumat autoritățile portului *Sanghai*, să desfacă toate lăzile și alte pachete suspecte din străinătate, ca să împiedece importul de arme. — Răsculații au fost atacați lângă *Patciai* din partea trupelor guvernului, cari au pierdut un oficer și 20 soldați. Răsculații cuprind tot mai mult teren.

Rusia.

Duma a fost disolvată. În urma ședințelor șgomotoase de Vineri și Sâmbătă ale dumei, guvernul a disolvat-o Sâmbătă seara, pentru că n'a voit să estradea pe deputații incriminați. Guvernul va purcede acum liber după toată probabilitatea fără cruțare.

Programul viitor al guvernului va fi: reforma electorală, ridicarea censului de proprietate și desființarea curiilor țărănești. *Polonii, popoarele din Caucaz și celelalte popoare neruse vor fi lipsite de dreptul de alegător.*

Turcia.

Contra unui mitropolit grec. — Telegramă din Constantinopol: Valiul din *Salonic*, care de curând a făcut o călătorie de inspecțiune în vilaetul său, îndată ce sosî la *Drama*, chemă pe mitropolitul grec *Crisostomos* și îi spuse categoric în față că aflase cumcă dânsul, mitropolitul, e în raporturi cu bandele grecești.

Din cauza aceasta nu mai era cu putință ca să mai fie recunoscut ca mitropolit de autoritățile turcești ci trebuia să plece din acel oraș.

Locuitorii greci din *Drama* au trimis apoi

o petițiune patriarhatului declarându-i că era temere de disordini, în caz când s'ar fi făcut pe voia valiului și *Crisostomos* ar fi fost rechemat.

Însă iată că și multe ambasade au atras atențiunea Porții asupra periculoasei atitudini a acestui mitropolit, astfel că toate demersurile patriarhatului pentruca *Crisostomos* să rămână la *Drama* par a rămânea zadarnice.

Norvegia.

Invingerea feministă din Norvegia. Din *Cristiania* se vestește că în storthing s'a respins, cu 73 voturi contra 48, proiectul despre votul universal al femeilor și s'a primit cu 96 voturi contra 25 dreptul de alegere al femeilor cetățene. Astfel femeile, ori bărbații, numai atunci își pot exercita dreptul de alegere dacă au plătit darea din anul ultim. Prin votarea acestei legi numărul alegătorilor a crescut cu 300.000.

Afacerea Vaida.

Deputatul *Vaida* a mai primit următoarele telegrame de felicitare:

»Dela *Podul*, lui *Traian* te salutăm sentinelă a neamului nostru. Te asigurăm de dragostea și admirația noastră. Cu inimă spre triumful cauzei sfinte«.

Ardelenii din T-Severin.

»Trăiască urmașii nemuritorului *Avram Iancu*. Condamnăm furia acelora, cari au detronat pe împăratul *Francisc Iosif*«.

Românii din Pitești.

Românii ardeleni din Constanța au trimis dlui *Vaida-Voevod* următoarea telegramă:

»Dela statua strămoșului *Ovidiu*, salutăm pe eroul falnic al neamului. Rușine barbarilor asiatici«.

Studentii ieșeni au adresat deputatului *Vaida*, următoarea telegramă:

»În cartea eroilor înscriem azi și numele tău, vrednic apărător al cauzelor sfinte. Regretăm că nu-ți putem fi de un folos real și te rugăm să primești încredințarea dragostei și admirațiunii noastre. Studentii mediciniști«.

Iată telegrama pe care »Sindicatul ziarștilor« din *București* a trimis-o la *Budapesta* dlui dr. *Al. Vaida-Voevod*, deputat în camera ungară:

»Sindicatul ziarștilor« din *București*, care se bucură de președința de onoare a *M. S. Reginei României*, salută cu dragoste și cu entuziasm pe voinicul luptător, care stă falnic și drept dincolo de *Carpați*, întocmai ca un paratrăsnet al înduratului nostru neam, paratrăsnet viu, asupra căruia se descarcă în această clipă memorabilă toată urgia neputincioasă a unui șovinism brutal.

»Să trăiești mândria și nădejdea noastră și îmbrățișează din partea presei regatului liber al României pe toți ceilalți scumpi ai tăi tovarăși de jertfe și de vitejie«.

Comitetul »Sind. ziarștilor«:

I. Procopiu, *Gr. Ventura*, *M. Ghimpa*, *Al. Holdoș*, *I. Popescu*, *Gh. Rădulescu*, *I. Bacalbașa*, *George Ranetti* și *Const. Gongopol*.

Au mai trimis telegrame de îmbărbătare: Studentii Facultății de teologie din *București*, *transilvănenii* din *Oltenița* și *ardelenii* din *Craiova*.

Meetingul de Duminecă amânat. Asociația generală a studenților români a împărșiat azi următoarea comunicare către cetățeni:

»Cetățeni,
»Iubiți colegi,

»Cazul *Vaida* a intrat într'o nouă fază. Cei mai înalți factori politici ai monarhiei vecine și-au manifestat interesul lor pentru marele luptător român și au cerut primului-ministru maghiar să se pronunțe asupra scandalului petrecut în camera din *Budapesta*.

»În aceste împrejurări, o datorie de conveniență ne impune o mare rezervă până ce o soluțiune definitivă se va da acestei chestiuni.

»Amânăm dar, pentru o dată ulterioară meetingul nostru de protestare, ce era fixat pentru Duminecă 3 Iunie 1907.

»Până atunci, uniți în același sentiment, de dragoste și de admirațiune pentru marele erou al cauzei naționale, să strigăm cu toții: trăiască Alexandra Vaida!»

Asociația generală a studenților universitari români.

Conferența dela Haga.

Sala în care s'a deschis Sâmbătă conferența de pace, e foarte simplă. În ea sunt mese cu postav verde, în jur scaune cu pernă. În sală e loc pentru 227 persoane.

Galeria era plină cu doamnele corpului diplomatic. Cel dintâi dintre delegați, care s'a prezentat la ședință, a fost delegatul rus Martens.

Sunt reprezentate peste tot 42 state cu peste 200 delegați.

Cel dintâiu, care a vorbit a fost ministrul de externe al Țărilor de jos Van Tets Van Guddriaan, care în primul rând salută pe cei prezenți în numele reginei Wilhelmina. Mulțumește apoi țarului Rusiei, care a inițiat ținerea conferenței. În cursul celor opt ani trecuți dela întâia conferență activitatea începută a progresat. Face revințe președintelui Roosevelt, care a contribuit mult la realizarea principiului, pentru care luptă conferența. Apreciază activitatea conferenței dela 1899. Accentuează, că ea va fi epocală, iar cea prezentă nu va fi ultima conferență de pace la Haga. Constată cu plăcere creșterea numărului statelor, cari au ținut să fie reprezentate. Maison du Bois, unde s'au ținut consultările la 1899 pentru conferența actuală ar fi prea mică. Sala, în care sunt acum, a fost zidită în veacul al 13-lea de Wilhelm al II-lea, contele holandez și regele german. Decisele luate în ea sunt de mare importanță istorică. Deci e deamă pentru a doua conferență a păcii universale.

Propune trimiteră unei telegrame țarului, ținută în termeni calzi și loiali. Propune apoi de președinte al conferenței pe Nelidov, ambasadorul țarului.

După ministrul de externe holandez, Nelidov a ocupat scaunul prezidial, mulțumind pentru distincția dată și a rugat pe ministrul Van Tets să ocupe locul prezidial de onoare. Promite, că se va nizu ca activitatea conferinței să fie spornică și priincioasă și propune textul telegramei, care să se trimească reginei Wilhelmini. Face apoi istoricul conferenței și sulevează meritele lui Roosevelt la convocarea ei. Ambasadorul rus vorbește apoi despre pace, accentuând, că vor continua activitatea în direcțiunea inaugurată la 1899.

Amândouă vorbirile au fost primite cu însuflețire, iar cele două telegrame au stârnit aplauze. Proxima ședință va fi Mercuri.

Revista ziarelor.

»Magyarország», ocupându-se cu propunerile cele des amintite ale deputaților kossuthiști, cari fără să fi amintit ceva partidului, s'au declarat aderenți ai curentului democrat și naționalist, numește aceste tendințe *turburări meșteșugite*.

»Impotriva lor nu poate avea nime nimic. Nici guvernul, nici camera nu poate să se opună acestor dorințe. O idee două, ca de pildă reforma majoratelor (proprietăților legate) și introducerea proprietății, care să susție întreagă familia, reprezentă numai păreri individuale, acestea vor fi așadar separate, dar celelalte puncte formează pretenziuni deja de mult mature și nu e nici o cauză, ca să nu dorim sincer cu toții realizarea lor cât mai grabnică. Numai timp să fie!»

Adecă pentru toate a fost și e timp, numai pentru pretenziunile de mult mature nu se găsește timpul necesar. Guvernul a avut vreme să facă tot felul de proiecte și legi, numai cu darea progresivă, cu sufragiul universal și peste tot cu îmbunătățirea soartei poporului de jos n'are vreme să se ocupe. E nostim de tot!

»Numai să aibă ocaziune potrivită guvernul și camera să se ocupe insistent cu toate aceste chestiuni. Numai să nu se opună piedeci activității noastre».

Ați mai văzut atâta fățarnicie și ipocrizie!?

»Dar cine știe ce va fi la toamnă? Toate vârurile contrastelor se pare, că se concentrează pe toamnă. Dacă întrebăm când vor veni la rând garanțiile constituționale? — La toamnă. Când ne ocupăm cu treburile tranșacției? — La toamnă. Când vine sufragiul universal? — La toamnă. Când trebuie să decidem în chestia băncei? — La toamnă. Când vor fi delegațiile? — La toamnă, și la toamnă. Buget, proiect militar, reforma dărei și multe alte lucruri necesare rămân tot pe toamnă».

Tot pe toamnă rămâne, adaugem noi, și cel mai necesar lucru: căderea guvernului.

*

»Budapesti Hirlap» se plânge rău în fața »aceluiaș recept» al Vienei și atrage atențiunea camarilei, că ce va face dinastia, dacă se va sparge solidaritatea monarhiei!? Numai cât monarhia va fi cât se poate de solidară, cum n'a mai fost, după încetățenirea curentului democrat.

Și e nostim, că »B. H.» vede dismembrarea monarhiei tocmai prin acest curent. Halal de logică.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 17 Iunie n. 1907

— **Mare festival cultural în Blaj.**

Se știe, că în ziua întâia de Rusali (23 Iunie), universitarii români dela Pesta și Cluj, aranjază în Blaj un mare concert, urmat de bal. După-cum ni-se scrie din Blaj, acest concert promite să fie o mare serbare culturală română. Vor da grațiosul lor concurs dșoarele Virginia Gallu, Valeria Papp și Getta Hodoș, puteri artistice cari fac fala neamului nostru și dl N. Brătianu, un tânăr elev la conservator, de care legăm cele mai mari speranțe și care și până acum a dat probe de mare talent.

Programul concertului este bogat și desigur va fi executat cu un brio de care numai artiste de valoare, ca dșoarele concertante, sunt în măsură a produce.

Pentru concert și-au anunțat deja venirea lor la Blaj, pe acea zi, numeroase familii de frunte din Sibiiu, Deva, Hațeg, Orăștie, Alba-Iulia, Arad, Cluj și Oradia.

Va fi un festival artistic și o serbare culturală-națională vrednică de mărirea veche a Blajului.

— **Cununie.** Ieri seară s'a celebrat în catedrala din Arad cununia dlui Virgil Antonesc, unul dintre zeloșii funcționari ai băncei »Victoria», cu gentila dșoară Victoria Dumitrescu. Naș a fost dl P. Truța, iar nașă dna Anuța Givulescu. Intreg publicul aradan a ținut să-și manifeste simpatia pe care o are față de tinera păreche asistând la cununie, pe care a celebrat o dl protopop V. Beleş, și felicitând cu iubire pe miri.

Din parte-ne trimitem tinerei părechi sincerile noastre urări de bine și senină fericire.

— **Școala de fete din Arad.** Intr'un număr trecut al ziarului nostru promiteam, în legătură cu o scrisoare publicată în chestia școlii de fete din loc, că vom reveni asupra celor necesare pentru ameliorarea acestei școlii. De data aceasta trebuie să constatăm, că Veneratul consistor diecezan s'a ocupat temeinic cu reformarea școlii. Cea dintâi dovadă a acestei interesări din partea Ven. consistoriu este publicarea următorului:

Concurs pentru ocuparea postului de directoră la școala civilă gr. or. română de fete din Arad, care totodată va avea să conducă și internatul de lângă aceea școală. Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. salar anul de 1000 coroane; 2. locuință și provodere completă în internat. Dcla recurențe se cere cvalificațiune de profesoară pentru școlile civile de fete și în special cvalificațiune de a putea propune limba

română și germană. Recursele sunt a se adresa până inclusive în 1/14 Iulie a. c. Consistorului gr. or. român în Arad. Arad, din ședința consistorială plenară a senatului școlar, ținută la 17/30 Maiu 1907. Consistorul gr. or. rom. din Arad.

— **Alegerea dela Gernesig**, care s'a făcut Sâmbătă a dat ansă la scandaluri nemaipomenite între corteșii lui Malonyay și ai lui Désy, secretar de stat. Boda, corteșul celui dintâiu a amenințat cu revolverul pe un corteș al lui Désy. După-ce s'a calmat scandalul președintele alegerii a constatat, că lipsește lista de alegere, pe care n'a trimis-o vice-comitele Nagy Iózsef. Din această cauză s'a cerut suspendarea din oficiu a vice-comitelui. Această listă s'a primit abia înainte de orele 12. Deschizându-se apoi alegerea, Désy a reușit cu mare majoritate de voturi.

— **Hotărîre înțeleaptă.** Reprezentanța comunală din Valea-Brad, (comit. Hunedoarei), a hotărît ca în Dumineci și sârbători, crășmele să fie închise. Pentru această hotărîre a votat și crășmarul Ioan Pavel. Să-i fie spre cinste!

Am dorî să înregistram cât mai multe cazuri de acestea.

— **Valurile politice** de Duminecă ale lui dr. Iancsó Benedek se ocupă cu dl Nicolae Iorga, asemănându-i cu generalul Boulanger. Intrând mai departe dr. Jancsó în culisele politice din țară nu ne dovedește, că ar fi destul de inițiat. Le-a scris toate acestea din incidentul meetingului antimaghiar din București, care nu s'a ținut.

— **Procesul de presă al lui Polónyi**, pe care l-a intentat încontra lui Lengyel, revarsă tot mai multă lumină asupra fostului ministru de justiție, care în calitate de membru în reprezentanța orașului Budapesta s'a folosit de toate apucăturile, ca să exploateze această demnitate a sa pentru a câștigă parale. Lengyel e în posesiunea mai multor asemenea dovezi, cari îl compromit mult pe marele om de afaceri, care a fost pus pe un timp în fruntea justiției maghiare.

— **Hollaki Imre**, fost deputat liberal, publică în »Az Ujság» o scrisoare pe care a trimis-o ministrului de justiție Günther, amic al său. Intrînsa consiliază pe ministru să lupte pentru nimicirea mandatului dlui Vaida, care e »dușman» al nației, nu »potrivnic» politic.

Iată ideile politice ale acestui politician de răspântii:

»Celce agită încontra legilor fundamentale, încontra nației maghiare, celce propagă ura de rassă, acela nu e adversar politic, opozant, ci dușman. Și nu voi aștepta până el îmi va aprinde casa, până să mă omoare, ci îl nimicesc eu. Asta-i datoria mea».

Chiar și »Az Ujság» își face rezervele sala în fața prozei stupide a »liberalului», care vrea să-și liciteze pe »radicali» din dietă!

— **Tulipanul făcut de ris.** Se știe, că actuala coaliție a pornit o luptă mare națională sub semnul tulipanului nu numai pentru înlăturarea dela putere a drabanților, ci și pentru crearea industriei naționale maghiare. S'au făcut însă, chiar dela început, de ris. Insigniile naționale tulipaniste au trebuit să le comande la — Viena, căci industria națională nici atâta n'a fost în stare să producă.

Vine acum »Az Ujság» și arată, că »incurajarea industriei naționale sub actualul guvern merge așa departe, în cât până și cutiile de postă s'au comandat și făcut în Graz».

Aceasta sub cea mai desevărsită domnie alui Kossuth Ferencz!

Ce a mai rămas atunci din marea »grădină națională», cum se numea societatea celor cu — tulipanul?

Au mai rămas degetarele cumpărate scump din mâinile faimoasei Fedák Sári!

— **Krivány János**, fostul cassar al sedrii orfanale din Arad, care furase peste 400 mil. fl. înainte de asta cu 8 ani, ieșind din pușcărie acum de curând, va intra la toamnă în serviciul unei case din Berlin, în calitate de corespondent german, francez și maghiar cu salariu de 300 mărci lunar. În același timp își va schimba numele în *Kovács*.

— **Necrolog.** Ni-se trimite următorul anunț funebrel: Adânc întristați aducem la cunoștința rudeniilor și prietenilor încetarea din viața a neuitatului nostru soț, tată, soțru frate și unchiu *Ioan Maxim*, notar pensionat, comerciant și cassar al băncii «Avrigeana», întâmplată azi în 1 Iunie v. a. c. în al 57-lea an al etății și al 30-lea al căsătoriei sale. Rămășițele pământești ale iubitului răposat se vor așeza spre vecinică odihnă **Duminecă, 3 Iunie v. la 10 ore a. m. în cimitirul bisericii românești din Avrig. Avrig, 1 Iunie v. 1907.** Fie-i amintirea vecinică! *Ioana Maxim*, soție. *Marioara căs. Bude, George*, fii. *Octavian Bude*, preot ginere. *Vasile Maxim*, preot, *Niculae Maxim* inginer, frați. *Număroși nepoți și nepoate*.

— **Taft**, ministrul de război al Statelor-Unite, cel mai de încredere om al președintelui Roosevelt, pe care acesta l-a recomandat republicanilor de urmas al său, după-cum se vestește din *New-York*, fără de veste s'a bolnăvit grav. Medicii cred că în urma alimentării cu carne rea suferă de înveninare ptomainică. Starea lui Taft e foarte periculoasă.

— **Un act comemorativ.** Celim într'un ziar din Germania, că un soldat eliberat, care și-a petrecut anii cătăniei în garnizoana din Augsburg a pregătit următorul act comemorativ:

»Compania a 4 a din regimentul 3 de pedestraș, al principelui bavarez Carol. Ca amintire despre anii mei de serviciu militar 1903—1906, cari i-am trăit în orașul Augsburg. *Mihail Metzger din Nördlingen*».

Nu atât textul acestui act e interesant, ci mai mult literile cu cari e scris. Anume sânguinciosul recit în decurs de trei ani a adunat atâția *pureci* în garnizoană că a putut să-i folosească în loc de cerneală la facerea acestui act. I-a trebuit 8500 de pureci pentru întreg textul.

— **Convocare.** Conform concluzului conferenței trecute ținută în Semeac la 20 Octomvrie (8 Noemvrie), se convocă conferința a II-a pe 29 Iunie st. n. în școala de aplicație a institutului ped. din Arad. Program: 1. Chemarea Duh. sf. la 7 ore. 2. Participare la examen și la expoziția lucrurilor manuale ale școlii de aplicație dela 8—10 ore. 3. Deschiderea conferenței și bineventarea oaspeților. 4. Raportul biroului. 5. Constatarea prezențelor și încas. taxelor. 6. Citirea disertațiilor din partea dlor *Ioan Costa*, profesor și *Nicolae Ștefu* inv. ca disertații oficiale. 7. »Desvoltarea puterii tehnice spirituale la copii« dis. de dl *Ioan Ardelean*, inv. la școlile de aplic. 8. Executarea concluzelor adunării gen. și ale comit. cent. 9. Raportul comisiunilor. 10. Discuțiuni asupra noului plan de învățământ. 11. Dispoziții privitoare la adunarea gen. ce se va ținea. 12. Propuneri și interpelări. 13. Defigerea locului pentru proxima conferință. Mândruloc la 21 Maiu (3 Iunie) 1907. *Ioan Vancu*, președinte *Nicolae Cristea*, notar.

— **Concurse.** Nr. 326/907. Spre scopul conferiri de *stipendii* din »*Fundațiunea lui Gozdu*« pe anul școlar 1907/8 pentru școlile medii, facultăți, universități și școlile de cadeți militari la armata comună și honvezi — se scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni: 1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notari publici: a) că sunt fiii de cetățeni ungari și aparțin bisericii ortodoxe orientale române, spre care scop se recere extrasul din matricola botezaților, provăzută cu clausula parohului competent, că și de prezent aparține la biserica greco-orientală română — b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să subștearnă studenții dela școlile medii atestatul despre anul școlar 1906/7, iar cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut; că nici averea c) proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul direcției politice competente. Atestatul să cuprindă și date pozitive despre această avere și trebuie să

fie subscris și de preotul locului, iar dacă nu ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopopului concernent. 2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficial despre ocupațiunea sa într'acel timp și despre purtarea sa morală pe acest — timp. 3. Fiecare concurent are să arete în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voește a continua studiile, cum și aceea dacă are și alt stipendiu. 4. Cei ce voiesc să studieze în străinătate ca în cazul dacă li-se va votă stipendiul să se poată îndată exoneră concesiunea ministerială prescrisă. 5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvirea școlilor militare de cadeți, se observă, că stipendiile acestea pe lângă documentarea condițiilor stabilite în acest concurs (p. a) c), 2, 3, 6, 8, și 9) numai atunci se vor extrada comandei școlilor militare, dacă concurentul va documenta că este primit de elev regulat la respectiva școală de cadeți. 6. Petițiunile instruite cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunii lui *Gozsdu Budapest VII, Holló-utca 8 sz. până la 23 Iulie (5 August) a. c.* 7. Totodată se provocă toți stipendiștii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroaselor și câștigarea gradului de doctor, că până la 2/15 Iulie a. c. să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1906/7, căci altcum li-se va sistă stipendiul, resp. nu vor căpăta ajutorul. 8. Petițiunile cari nu sunt instruite cu documentele susamintite sau au sosit după termenul scris, nu se vor lua în considerare. 9. În interesul expeditiei regulate, fiecare concurent să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței. Din ședința comitetului fundațiunii lui *Gozsdu* ținută în Iunie 1907.

Comitetul.

— **O descoperire științifică** senzațională se vestește din Copenhaga. Anume renumitul profesor danez *Heilberg* a dat în mânăstirea Sfântului Mormânt din Constantinopol peste un produs literar, care e copia unui manuscris al lui *Archimede* și al cărui conținut adevărește că *Archimede* a lucrat deja după calculul integral, pe care lumea l-a însușit lui *Newton* și *Leibnitz*.

Profesorul *Heilberg* a aflat în biblioteca mânăstirii 177 scrisori pe pergament, pe cari la început se puteau vedea numai rugăciuni și cântări creștinești în limba greacă din secolul al XII-lea. După mulți scotocire *Heilberg* a descoperit, că sub scrisoarea mai nouă apar și literile unui text mai vechiu. După o îndelungată studiere a stabilit, că scrisoarea cea mai veche e copia unui manuscris al lui *Archimede* de prin secolul al IX-lea, și făcut probabil de un călugăr al mânăstirii. Fiindcă nu i-s'a permis ducerea scrisorilor aflate *Heilberg* le-a fotografiat. Profesorul *Zeuthen*, un alt bărbat de științe danez, a adnexat la acele fotografii o explicare a textului.

— **Scenă dramatică.** O știre de cablu sosită din *New-York* la *Londra* aduce vestea, că un călător de pe vaporul »*Germania*« al societății *Cunard* sosit acolo, a povestit despre o interesantă scăpare dela moarte. Păzitorul vaporului — spunea călătorul — a observat Luni după amiază, pe un timp furtunos, o luntre la depărtare de vre-o ca 100 metri dela vapor, în care zăcea nemișcat un om. Fiind marea foarte revoltată nu s'au putut lăsa luntrele de scăpare. Matrozul *Breen* însă a spus, că el va cercă să se apropie de luntre cu ajutorul unei funii de salvare. După o luptă grea cu valurile *Breen* a ajuns la luntrea, în care zăcea fără simțiri un bărbat. Viteazul matroz a apucat lăptele și cu ajutorul funiei de salvare a tras luntrea până la vapor, pe bordul căruia au așezat pe bietul pribeag pe valuri, care numai târziu după un tratament medical de câteva ore și-a venit în fire. Atunci a spus, că îl chimă *Ludovic Vallet* și e de naștere din insula *St. Malo*, de unde a plecat înainte de asta cu două luni pe corabia »*Le Mimosa*« în *Funlanda-nouă*, pe sezonul pescuitului. În 26 Maiu s'a lăsat cu un soț al său pe o luntre a corăbiei ca să sloboadă mrejele, și în timpul acesta venind o furtună, luntrea, pe care se aflau, a fost despărțită de corabie. Nu mult după aceea pe soțul său l-au răpit valurile și de atunci el pribegește pe mare slăbit de foame și sete. Și-a pierdut și conștiința și numai atâta știe, că membrele îi sunt fără simțiri. Me-

dicii n'au speranță că pescarul mântuit să rămână în viață.

— **Mulțumită publică.** La concertul »*Reuniunii Române de cântări din Sebeșul-săsesc*« ținut în 12 Maiu a. c. au binevoit a suprasolvi următorii: *Dr. Ioan Elecheș*, 6 cor., *Zevedeu Murășan*, paroh 2 cor. 60 fil., *Lovi Rudolf*, 2 cor. 60 fil., *Iosif Goia*, comptabil 1 cor., *N. N.*, 60 fil., *N. N.*, 60 fil., *Ioan Păcală*, inv. 40 fl., *Longiu Bucur*, inv. 20 fil., *Ioan Muntean*, inv. 20 fil., *N. N.*, 10 fil., *Vasile Sandru*, inv. 20 fil., de tot: 14 cor., 50 fil. Suma încursă s'a adaus fondului reuniunii române de cântări. Primească marimoșii sprijinitori și pe această cale profunda noastră mulțumită. *Sebeșul-săsesc*, în 8 Iunie 1907. Cu stimă: *Ioan Stanca*, cassar. *George Albu*, secretar.

— **Teatru electric.** Pe strada *Boczkó*, peste drum de »*Boul roșu*« a sosit teatrul electric al lui *Vinkler*. Acest teatru e un cinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la *Paris* în anul 1900 a fost distins cu *Grand Prix*. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În *Ungaria* aici se poate vedea pentru prima oară.

Tablouri liniștite, asupra ochilor au un efect plăcut.

Curentul electric e condus de mașinaria proprie cu aburi care are o putere de 20 de cai.

Reprezența zilnice, cu cel mai mic preț de familie.

Programa: *Marti și Mercuri (18 și 19 Iunie)*:

1. Răsbunarea lui *Pioret*. 2. *Ho! Ho! Ho!* ascuțitor de cuțite. 3. Efectul pepenului. 4. Un om care se poate descompune. 5. *Tigani* care fură copii (emoțional). 6. Călătorie în jurul unei stele (foarte interesant). 7. *Prindeți pe hoțul!* 8. *Prăpăștiile apei Ozu* în *Japonia* (după natură). 9. Un rendez-vous între trei. 10. *Detectivul*.

Repertoar bogat. *Dumineca* dela 3 oare după prânz până la oarele 11 noaptea. În celelalte zile se încep reprezentațiile dela oarele 8 și 9 seara.

Prețurile: locul I: 60 fil., locul II: 40 fil., locul III: 20 fil.

Solicita cu părtinire on. public cu distinsă stimă *Winkler Lambert*, proprietar.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

— **Knize István**, măiestru de arme cu diplomă, în *Arad*, în sala de tir din pădurea orașului, primește reparația a tot felul de arme, face paturi de puști și lamite pe lângă prețuri moderate și garanție.

— **Kerpel Izsó** din *Arad* librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cantolarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opuriile scriitorilor. Telefon nrul 355.

— **Medicină sigură contra officei.** Durere, boala aceasta tot seceră încă multe mii de vieți; humanismuridică palate, medicul face medicină, dar toate nu sunt sigure. Multe scrisori de mulțumită și recunoștință dovedesc, că *Giorba Castilio (Castilio fenyő szörp)* de fag a lui *Kun István* e pe cale bună, nimicind rând pe rând în multe cazuri. Se poate comandă la *Kun István*, apotecar, în *Hajduszovát*.

Concert, petreceri.

— **Maiul școlilor române din Arad** se va ținea L u n i, ziua a doua a sftelor *Rusalii* în 11/24 Iunie 1907, în pădurea mare numită »*Csälla*«. Program: 1. La 7 oare a. m. plecarea școlarilor din curtea bisericii spre pădure sub sunetul muzicii. 2. Jocuri pentru școlari. 3. Prânz comun. (Participare 1 cor.) 4. La orele 2—4 joc pentru tinerime. 5. Reîntoarcerea în oraș cu muzica. — Venitul curat este destinat spre scopul ajustării școlilor și fondului cultural al »*Reuniunii învățătorilor*«. Tacsă de participare este 60 fil. de persoană. Suprasolvirile și contribuțiile benevole se vor primi cu mulțumită și se vor cuita publice.

— **Meserieșii români din Timișoara-Fabric** aranjază în *Dumineca Rusaliilor* din 23 Iunie n. a. c. în sala și grădina cea mare a hotelului »*Paun*« (*Pfau*) o petrecere cu cântări și dans. Inceputul la 8 oare seara.

PARTEA LITERARĂ.

Din călătoria mea la București și la Constantinopole.

De TEODOR FILIPESCU.

Partea a II-a.

XVII.

(Urmare și fine).

Dacă există teamă, că poporul românesc nu va noaste banii românești de banii sârbești și bulgărești, atunci trebuie aceste monede bătute. O să arele arma românească (Wappen), altă numai numărul 10 sau 20 împrejmuit cu o coroană de lauri sau încadrat cu un desen românesc binecunoscut. Piezele de un leu, 2 lei și 4 lei (piezele de 1/2 lei trebuie scoase din circulație), trebuie să aibă pe o față figura leului și pe cealaltă numărul 1, 2 sau 5. Pe față cealaltă să fie capul regelui. Toate aceste monede (fără să se găuiescă acele de nichel) dacă se vor bate atunci acele neajunsuri și defecte, pe cari le au banii românești de acum.

Orașul Niș din Serbia l-am trecut la 10 ore după-masă, și am ajuns la Belgrad dimineața la 10 ore (Miercuri 27 Septembrie).

Călătoria dela Constantinopole cu accelerația a fost două nopți și o zi și a fost un adevărat martiriu. Această călătorie te obosește foarte mult și măsură mai cu seama când ești plictisit și atâtea ori cu revizuirea bagajului și pașaportului. Pentru că mai călătoresc mohamedanii în Bosnia peste Belgrad și Sofia la Constantinopole, când această călătorie e mai scumpă, decât călătoria peste Szabadka - Szeged - Rokus - Kés-Csaba - Arad - Predeal - București - Constantinopole.

În apartamentul trenului accelerat am făcut cunoștință cu un român macedonean comerciant în Bulgaria, care călătorea dela Sofia la Belgrad. De la acesta am aflat, că românii din Bulgaria stau foarte rău în minte foarte bine, și că să bucura de libertate a avea școli și biserici românești, până la românii din Serbia. Cu toate că numără mai puțin decât a cincea parte din numărul locuitorilor (Serbiei) sunt persecutați ca naționalitate română. Acest inteligent român mi-a dat între alte chestii, în privința chestiei românești din Turcia. Că problema lui este că am făcut bine rupând legăturile cu Grecia, dar ar fi fost și mai bine, dacă s-ar fi rupt legăturile mai înainte cu câțiva ani, venind la chestia românilor din Serbia, iată ce mi-a zis acest bărbat: *O să vină și chestia sârbească la rând, să facem socoteală și cu ei, cum am făcut cu grecii. Timpul acesta nu e departe.* La răspunsul acesta atât de clar am văzut și eu bine, că au de a face cu un bun român și cu un bărbat luminat. Exclusivismul sârbilor, pe care l-am arătat de atâtea ori, e o urmare a invidiei culturii grecești bizantine. Sârbi își pot lua mâna cu grecii, căci după învățăturile lor, chiar Dumnezeu a fost la sârbi serb, la greci grec. Și cari trăiesc în centre sârbești, cunosc foarte bine aspirațiile sârbilor și simpatia lor pentru grecii. În Serbia, Bosnia, Ungaria, Croația și Dalmația nu există ziar sârbesc, care ar fi înregistrat și vândut crimele, pe cari le au comis bande grecești asupra elementului românesc din Turcia. Prietenia asta a trebuit să deștepte pe românii, dar dacă nu i-a deșteptat până acum, sper că îi va învăța a vede aceste lucruri.

Românul dela Pind scrie în ultimul său număr că guvernul sârbesc din Belgrad decorează cu mulți prelați și funcționari dela patriarhat și se mitropolitii din sinodul grecesc din Constantinopole. Acest acces de dragoste pentru călugării greci e foarte semnificativ, el aruncă lumină asupra relațiilor reciproce dintre sârbi și greci, dovedește evident pretenția mare, care există între Serbia și Grecia. Ar fi fost mai potrivit, să răsplătească guvernul grecesc pe sârbi pentru pretenția, pe care o cultivă ei față de grecii, adevărată de helenismul din Turcia. Ploaia de decrete sârbești cade însă pe piepturile călugărilor Fanar, pentru că Serbia și Grecia lucră în comun acord, bandeile lor își dau mâna de ajutor. Comisia Serbiei și a Greciei nu cunoaște marșul, și ca să nu rămână izolați în Turcia, s'au uitat și pe față.

N'avem nimic contra acestei alianțe, până ce războiul nu tocmai amicală a sârbilor față de grecii, nu se va schimba după modelul culturii grecești.

Cu aceste observări încheiem călătoria noastră în Serbia a avut după recensământul dela 31 Decembrie 1906, 2.688.961 locuitori.

prin Serbia până la Belgrad. La Belgrad am scos biletele numai până la Semlin (Zimony). Cu trenul la 5 ore 40 minute dimineața am părăsit capitala Serbiei și după 10 minute am pus piciorul pe pământul Slavoniei. În Semlin am rămas până la cinci ore după amiază, pentru a ne recrea de călătoria făcută. Aici a trebuit să mai fac și vizite rudeniilor. Din Semlin am plecat atunci cu trenul la Bosna-Brod și am ajuns Joi în Septembrie dimineața la Saraievo.

Dorința mea de-a vedea Expoziția Națională din București s'a împlinit; impresiile mele nu le-am putut transmite cetitorilor după cum aș fi dorit, căci atunci ar fi trebuit să scriu o cârtică întreagă. Repet însă, că succesul moral al fraților din regat e atât de mare, încât putem fi toți mulțumiți. Prin ridicarea acestui monument în capitala București, am arătat între alte tendințe energice, de a trăi, ca neam de o obârșie nobilă. Numele românesc va fi deci înscris pe o nouă pagină a istoriei universale. D'acea recunoștință la toți, cari au lucrat pentru înaintarea româniei, să ne fie scumpă.

Saraievo, 20 Octombrie 1906.

Ultime informațiuni.

Scandal mare în dietă.

Croații și românii hui-duiți. Detragerea cuvântului. — Președinte volnic.

— Raport telefonic. —

Azi iar a fost scandal mare în dietă. Asupra ordinii de zi vorbind un croat, președintele i-a detras iute cuvântul sub pretext că se abate dela obiect.

În realitate ungerii nu mai pot răbda vorba croată și în felul acesta vor să-i terorizeze pe croați.

Urmând să vorbească dr. St. C. Pop, acesta abia că a rostit câteva cuvinte asupra proiectului de lege și sub pretext că se abate dela obiect, președintele și lui i-a detras cuvântul.

Vorbește atunci croatul Herovatz, care pătește acelaș lucru.

Vlad vorbește la regulament, observând președintelui că pe nedrept a detras celor doi oratori cuvântul.

Naționalitățile (și croații) aplaudă, ungerii fac un tumult colosal, hui-duind pe oratori.

Președintele detrage și lui Vlad cuvântul.

Aceeaș soartă o are Popovici Dușan, croat, care și el s'a ridicat în-contra procedurii președintelui.

Vorbește alt Popovici, croat, care începe unguerește spunând că deoarece nu știe bine unguerește, va urma în limba croată.

I-se face parte de o huiduială colosală, el continuă însă a vorbi, până ce președintele îi detrage cuvântul.

În mijlocul unei mari atențiuni vorbește Wekerle.

El timbrează cu cele mai aspre cuvinte purtarea croaților, spunând că aceștia abuzează de paciența ungerilor, cari s'au purtat cu lealitate și prietenie față de croați.

»D-Voastră însă, zice croaților, tindeți la drepturi cari ar produce distrugerea statului ungar. Asta noi nu vom mai răbda-o, ci vom uză de toate mijloacele ce avem la dispoziție pentru apărarea statului ungar și a națiunii maghiare față de niște amici și aliați ingrați.

Majoritatea aplaudă cu frenezie și fac lui Wekerle ovațiuni nemaipomenite.

Croații și românii cer ședință secretă, care, fiind cerută conform regulamentului, se și admite.

În ședința secretă Lengyel Zoltán se năpăstuieste cu furie contra croaților, numindu-i ingrați, intriganți și nemernici cari vor să nimicească statul și nația maghiară.

Aproabă apoi pe Návay, care cu dreptate a detras cuvântul oratorilor croați și români aliați contra ungerimeii.

Ugron Gábor ține o filipică și mai grozavă contra naționalităților dar mai ales contra croaților. Zice: *Până acum cu o răbdare aziatică v'am tolerat toate, dar de aci încolo vom uză de mijloace aziatice ca în chip elementar să distrugem dușmanii țării și ai neamului.*

Acuză pe croați că s'au aliat cu trădătorii de patrie valahi, făcând tovarășie pentru slăbirea Ungariei și a ungerilor.

Vorbește apoi cu multă energie croatul Supilo. El a respins acuza că naționalitățile, și îndeosebi croații, ar dușmăni statul ori nația ungară. Nici nu e alianță în privința asta, între români și croați. În lupta pentru drepturile limbei și peste tot, în contra proiectelor de legi ale guvernului, croații se întâlnesc cu naționalitățile din Ungaria și n'au nici un motiv de a nu lupta împreună.

Amenințările lui Wekerle, spune, n'au nici un rost. Câtă vreme există un stat de drept și parlament, în cadrul acestora lupta naționalităților nu poate fi suprimată, ori că voind s'o suprimă, actualii guvernanți dau lovitură însuș statului.

Termină în mijlocul ovațiilor croaților și a celorlalte naționalități. Ungurii fac contrademonstrație și ședința s'a ridicat în mijlocul unui sgomot asurzitor.

Goana contra »Tribunei«.

După cele două perchezițiuni din zilele trecute, urmează acum citațiunile dela judecătorul de instrucție. Astfel, pe ziua de azi a fost citat la judele de instrucție Domokos de pe lângă tribunalul aradan redactorul nostru responsabil Ioan N. Iova; interogațiunea a ținut mai bine de două ore. Acum de nu se va mântui patria!

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor-proprietar George Nichin.

Concurs

Institutul de credit și economii »Bihoreana«, societate pe acții în Oradea-mare publică concurs pentru ocuparea postului de cassar la filiala institutului din comuna Tinca (Tenke, comit. Bihor).

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar anual de 1200 coroane și
2. Prelut de quartir 400 coroane.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au pregătirile și praxa necesară pentru de a purta independent agendele de cassar și recursurile instruate cu documentele de lipsă sunt a i-se prezentă în persoană directorului executiv al institutului dr. Coriolan Pop, cel mult până în 30 Iunie 1907.

Cassarul filialei se alege deocamdată pe un an de probă și numai după expirarea acestui termen și după direcțiunea va constată, că corespunde întru toate recerințelor, se va alege definitiv.

Postul de cassar e a se ocupa cel mult în 5 Iulie 1907 și cassarul nou ales imediat după alegere, dar la tot cazul înainte de a-și ocupa postul, are să depună la cassa centralei institutului o cautiune de 2000 cor., adevă două mii coroane.

Oradea-mare, la 12 Iunie 1907.

Direcțiunea.

Loc deschis.

Numai există ciorapi îngăuriți

dacă folosești mașina de țesut ciorapi așa numită

Magic-Weaver

cu care se pot repara ciorapi cu ușurință, chiar și un copil poate lucra cu aceasta mașină se poate căpăta la firma

Wieg Testvérek

BUDAPEST, V., Deák Ferencz-utca 16.

O mașină costa 350 cor. instrucțiunea 85 fileri.

Stofă de congrè pentru perdele

8 ctm. lată costă 90 fil.

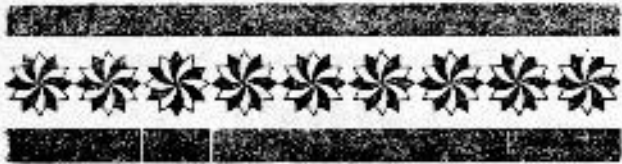
110 » » » 116 »

25000 Mtr. in à 80 fileri în resturi de 8—15 mtr. Probe se trimit în bucată de cel puțin 25 mtr.

VIRAG-FARAGÓ
LACĂTUSERI FABRICANȚI de CONSTRUCȚIUNI de FER și de SĂRMĂ
BUDAPEST
VII. Gizella-u. 26. Telefon 87-22.

Mai fac și matrață de sârmă de oțel. Corespondență în limba maghiară, engleză, franceză și germană.

Nr. 3112/1907.

Concurs.

Prin aceasta se escrie concurs pentru ocuparea postului de

directoară

la școala civilă gr.-or. română de fete din Arad

care totodată va avea să conducă și internatul pe lângă aceea școală.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. salariu anual de 1000 coroane;
2. locuință și provedere completă în internat.

Dela recurente se cere cvalificațiune de profesoară pentru școalele civile de fete și în special cvalificațiune de a putea propune limba română și germană.

Recursele sunt a se adresa până inclusive în 1/14 Iuliu a. c. Consistoriului gr.-or. român din Arad.

Arad, din ședința consistorială plenară a senatului școlar, ținută la 17/30 Maiu 1907.

Consistoriul gr.-or. român din Arad.

„Laboratoire Cosmetique Matilde”

Contra catharelor cele mai învechite a le

ofticeii,

mai folositor e decât ori și ce altele sirupul de brad Castillio.

47 Klgr. cântărea dl Dr. Gera Attila din Volsánka, care din tuberculosă s'a vindecat prin sirupul de brad Castillio și de sirupul Hypophosphat

s'a îngrășat de 120 Klgr.

Alinã tusa, încetează așudările de peste noapte, patentează apetitul bolnavului, încetează scui-parea de sânge. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil. In casuri de tot grave și pilulile „Guajacolin“ o cutie 4 cor.

Pentru anemici, femei în galbinare, pe cari li doare foarte mult mijlocul spatelor, căror le slăbesc puterile la un lacu bagatel, pe cari consecvent li doare ca-

pul slabilor, cari doresc că se îngrășe și întărească, cel mai bun medicament e „SYR HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul timbrelor de trimetere pot da ori și cui.

Iată câteva:

On. Dni Kun István, farmacist în Hajduszovát. Vă rog a mi mai trimite o sticlă sirup de brad. Cu efectul celei lalte sunt deplin mulțumit. Cu stimă Nicolau Bogdan, paroch, Miclău-Lazur, u p. Drág-Cséke.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat crezământ până acum, dar de când am comandat dela Dta siripul Hypophosphat, recunosc că și în cenusă se găsește mărgăritar. Ori și cui pot recomanda cu conștiința liniștită medicamentele D-voastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera, preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, frumoasă și rumenă să-ți delatură pistrui, petele de ficat, so întrebuințați

CREMA-ALIFIA-**MATILD** 1 coroață.
SAPUNUL 1 cor. 60 f.
PUDRA 80 fileri.
1 coroață.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (cruțt prin laze și sprințit de stat) este o invenție epocală pentru economii. Cine o întrebuințează după îndrumările prescise: porcul scapă și de boala cea mai primejdioasă și că cele scrisă nu formează reclamá, mă îndătorese se dau prețul pentru fiecare porc mort, dacă întrebuințând acest prav, porcul totuși o murit. — O cutie 2 coroațe.

Se capătă

la farmacistul KUN ISTVÁN

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmetique MATILDE“ (intemeiat după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta) HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

Corespondență din România se recere în limba franceză sau germană.

Rosenzweig Róza

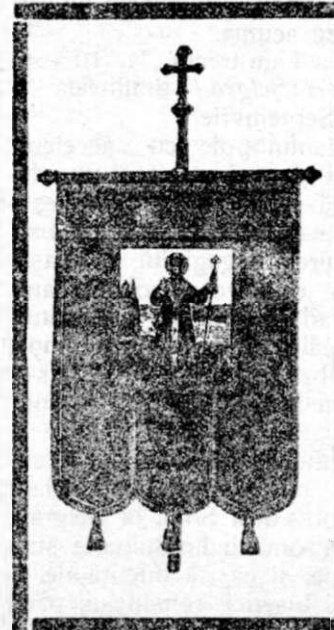
ATELIER DE CORSETE
furnisoare a curții ces. reg.

Oradea-mare (Nagyvárad)

Comande din provincie se vârsesc după modele parisiene 24 de oare.

Ori unde trimit agenți la rintă.

Catalog ilustrat gratuit și portofel

Ioan Philipovici

fabricant

de ornamente, steaguri bisericesti, steaguri pentru reuniuni și baldahine

VERSECE

Ciorapi!
Cămăși matroz!
Sokne, mănuși

bună, asortiment bogat.

Prețuri absolut ficse

Bársony And

mare prăvălie de ciorapi
Arad, piața Libertății nr. 1
SPECIALIST!

Când se înșală damele mai

Dacă își comandă setele lor prin colportător

Căci în casurile cele mai dese nu se Poștiți și osteniți până le mine, unde se tase ronziile cele mai la modă și cele trivite.

Corsete gata, îndreptătoare de talie, ce le vind în preț foarte ieftine.

Cer deplina încredere a prea stimatorilor cu toată stima

PILCZ IRMA
pregătitoare de corsete

Arad, Deák Ferencz

Prima fabrică aradană DE OLANE ȘI ȚIGLE

Rétháti KÖVÉR și soțul

Avem onoare a aduce la cunoștința on. public edificator, domnilor antreprenori, și mușterilor noștri de mai nainte că în **Arad str. Radnai No. 13_a** am redeschis

Fabrica noastră de țiglă de ciment

BCU Cluj / Central University Library Cluj

care de aproape un an a fost nevoită să stagneze din cauza noilor arangamente ce le-am introdus. Am comandat mașinării puternice pentru noul nostru arangement și cu aceste excelente mașini am reînceput lucrările noastre pentru ca să putem recomanda cu toată căldura **țigla noastră de acoperiș** în toată privința ireproșabilă. Deoarece am delăturat fabricația de până acuma și am înlocuit-o cu o masă învârtitoare cu putere de 300 presuri de atmosferă hidraulică, cu aceasta presuim în formă fundamentală materia de beton cu forma pe deasupra niclăsită. Notăm ca și una dintre cele mai importante împrejurări, că în materia de beton, care o punem în forme pentru a o presui, punem mai nainte **armatură** formată din rude de fier, care armatură este chemată a asigura în contra spărturei pe deplin **țigla masivă, lipsită de pori**. Afară de acestea, pentruca să fie mai plăcută țigla noastră, după presuire o provedem — partea de-asupra și marginile — cu o masă de porcelan, astfel țigla de beton de fier fiind lucie, răsbate razele soarelui, prin aceasta apoi devine podul edificiilor mai recoros.

Alte amănunte notăm încă prin următoarele :

Mărimea țiglei noastre de beton de fier e 29 cm. lat și 40 cm. lung, pentru acoperirea unui teritor de 100 cm.² sau 1 m.² e de lipsă 10 bucăți de țiglă de beton de fier, prin urmare cu 1000 bucăți țiglă se poate acoperi teritor de 100 m.². Cantitatea unei țigle e ca 2·5 klgr., așadar într'un vagon se pot așeza 4000 bucăți.

Țigla noastră de beton de fier afară de calitățile înșirate mai are una, că adecă de oarece leăturile de acoperiș trebuiesc întărite la 37·5 cm. depărtare una de alta, împutinează trebuința leăturilor cu 40% față de ori și care alta țiglă de olană, astfel se cruță la lucrările de lemnărie 40%.

Acoperirea cu țigla noastră o primim și noi și adecă acoperirea de 1 m.² la casă parter pentru 16 fileri, iar la casă cu un etagi pentru 20 fileri.

În sfârșit amănunte referitoare la prețurile țiglei noastre dăm cu plăcere celor ce ni-se vor adresa, afirmăm însă că acoperirea cu țigla din fabricațiunea noastră este mai bună ca ori care alta și costă mult mai puțin.

Indrăznim astfel să atragem atențiunea on. public care edifică și a domnilor antreprenori asupra țiglariei noastre chiar și în interesul părtinirii fabricațiunilor din țeară.

*Se recomandă
a executa următoarele:*

<p>OPURI și BROȘURI</p>		<p>FOI PERIODICE</p>
<p>INVITĂRI</p> <p>BILETE DE LOGODNĂ <small>după dorință și în culori</small></p> <p>BILANȚURI</p> <p>ANUNȚURI FUNEBRALE</p>	<p>• Tot felul de lucrări tipografice •</p> <p>atingătoare de această branșă</p>	<p>PROGRAME</p> <p>BILETE DE CUNUNIE <small>după dorință și în culori</small></p> <p>ADRESE</p> <p>BILETE DE ÎNTRARE</p>
<p>„TRIBUNA”</p> <p>ARAD</p> <p>Str. Deák Ferencz nr. 20</p>		
<p>PREȚ-CURENTURI <small>la cerere</small></p> <p>NOTE</p> <p>STATUTE • LIBELE</p> <p>CIRCULARE</p>	<p>• Diferite tipărituri pentru bănci •</p>	<p>CĂRȚI DE VISITĂ <small>diferite formate</small></p> <p>MENU</p> <p>PLICURI CU FIRMA</p> <p>OBLIGAȚIUNI</p>
<p>Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.</p>		
<p>CĂRȚI în COMISIUNI</p>	<p><i>Prețuri moderate!</i></p>	<p>EDITURĂ PROPRIE</p>

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Premiat la expoziția dela 1906 din Budapesta.

NÁDOR TODOR

parche, mozaic, lac crtoareai, de praf

ARAD, Edelspacher-utca nr. 6a. (Casa proprie.)

Recomandă **lacul său pentru parchete**, în-
tă de el însuși și întrebuințat de ani de zile, care s-a deo-
nu numai prin culoarea sa frumoasă și trainică, dar și prin
oara lui aplicare. Înainte de întrebuințare dăm bucurosi oricui
strucții asupra întrebuințării. Primește lăchirarea parchetelor
pentru a-le feri de praf în prețurile cele mai avantajoase atât
în localitate, cât și în provincie. O încercare va convinge pe
cine că fabricatul arădan alui Nádor Tódor este superior celui
în străinătate.

Prețul lacului lui Nádor este de 2 cor. 90 bani. Vanzători
gros vor avea reduceri. Periile trebuitoare să vind cu prețurile
mai avantajoase.

P. T.

Atragem cu toată stima atenția stimaților economilor la ar-
ticiile ce se capătă permanent în depositul nostru :

sare de vite (briquette) de tot plăcută vitelor la lins,

sămânță de lufernă și trifoiu roșu garantată de curată de tortoțel.

Sămânță de napi de Quedlenburg

securi: boabe galbene de oloiu, galbene de Oberndorf, roșii de Mammuth, galbeae de Eckendorf și sămânță de napi de zahăr.

Piatră mîerie de Aussig. — Raffia de prima calitate.

Pentru scopuri de sămănat;

sămânță veritabilă de **bicău; ovăs, orz și cucuruz.**

Din aceste din urmă ținem și pentru furagiu.

Pentru prășitorii de cai neîntrecutul **Melasse »DERBY«.**Toate aceste se capătă cu prețurile cele mai scăzute de zi și
celora cari nu sunt membrii laAradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet
ARAD, în colțul străzilor Boros Béni-tér și Verbőczy-utca.**Prăvălie nouă!**   **Prăvălie nouă!**

Aducem la cunoștința onor. public din loc și provin-
cie, că am deschis în Arad, strada Deák Ferencz
nr. 2 (casa Sebesy)

O prăvălie de blănuri

corespunzătoare tuturor condițiilor.

In legătură cu această prăvălie

cultivăm și împăierea păsărilor
și primim ori ce pasere pentru a o umplea cu pae.

Pentru sezonul de vară primim spre
păstrare tot felul de blănuri, covoare
și bunzi pe lângă prețurile cele mai
moderate.

Solicitând părtinirea onor. public, îl asigură de serviciu
prompt**Sztruhár Testvérek**

Arad, str. Deák Ferencz nr. 2 (casa Sebesy).

Se primesc spre reparare și lucruri de blănar.

Telefon 101.

Telefon 101.

Kovács és Polgár

● LUGOS ●

**Fabrică de cement, întreprindere de zidiri
de beton și beton de fer.**Fabrica lângă gară. Birou: strada Ilona 2.**Fabrică si ține în magazin**

țevi de cement în toată mărimea pentru
traverse, poduri și canale; mai departe
șghiaburi (vălăi) de cement de fer pentru
comune, domenii și particulari, trepte de
peatră artificială, cement și imitație de
marmoră, stâlpi pentru garduri de be-
ton, plăci de cement simple și de lux.

Primește ori-ce fel de lucrări de lu-
crări de beton, beton de
fer și lucrări de asfalt, mai departe co-
porișuri à la Erernit și tot felul de lu-
crări de pavagiu.

**Ține în magazin, vinde en gros
și cu detail:**

Cement portland și roman de Beocsini,
var, gips, trestie de stucatură, cătran,
carbolineum, cărămizi și material rezis-
tenta focului, praf de ciment etc.

La dorință servește cu planuri și preliminarium.

ZIKMUND & COMP.Fabrică de mașini și turnătorie de fier în UJVIDEKRecomandă tot felul de mașini de economie, dar mai ales
mașinile sale brevetate, premiate la cele mai multe expoziții:

de semănat sistem „COLUMBUS-DRILL“
și **motoarele sale** cu gaz, petrolu și benzin.

Recomandă mașinele sale
de treerat cu benzin și aburi, pluguri și
tot felul de mașini agricole mari
și mici.

Aranjament de mori după sistemul cel mai nou

Trimetem preț-curente ilustrate gratis și franco.

Első szegedi len-áru damast és műszövöde

C s e c s M i h á l y
SZEGED, Tisza Lajos-körut 33.

Recomandă productele sale proprie de in și damast,
precum: covoare, ștergare, fugare milieu și toate
cele trebuincioase pentru pat. Tot așa haine pen-
tru mireasă, precum lucruri de ajur după plac.

Prețuri moderate, serviciu prompt.

— La rugare prin epistolă mă presint personal. —

Nou! **INDUSTRIĂ MAGHIARĂ!** **Nou!**

Succesul universal al unei invenții maghiare!
Descoperirea lui LUGOSI FERENC

A cutreerat deja lumea întreagă și o folosesc cei mai renumiți proprietari de vii

Stropitoarea de vii

fiindcă e cea mai bună, cea mai perfectă din timpul prezent și se economisește mult timp și materie, nu se strică, garanție pe 5 ani.

Singurul fabricant:
Lugosi Ferenc în Czegléd.

Cele mai bune stropitoare de vii ale prezentului. **Negustorilor prețuri reduse.**

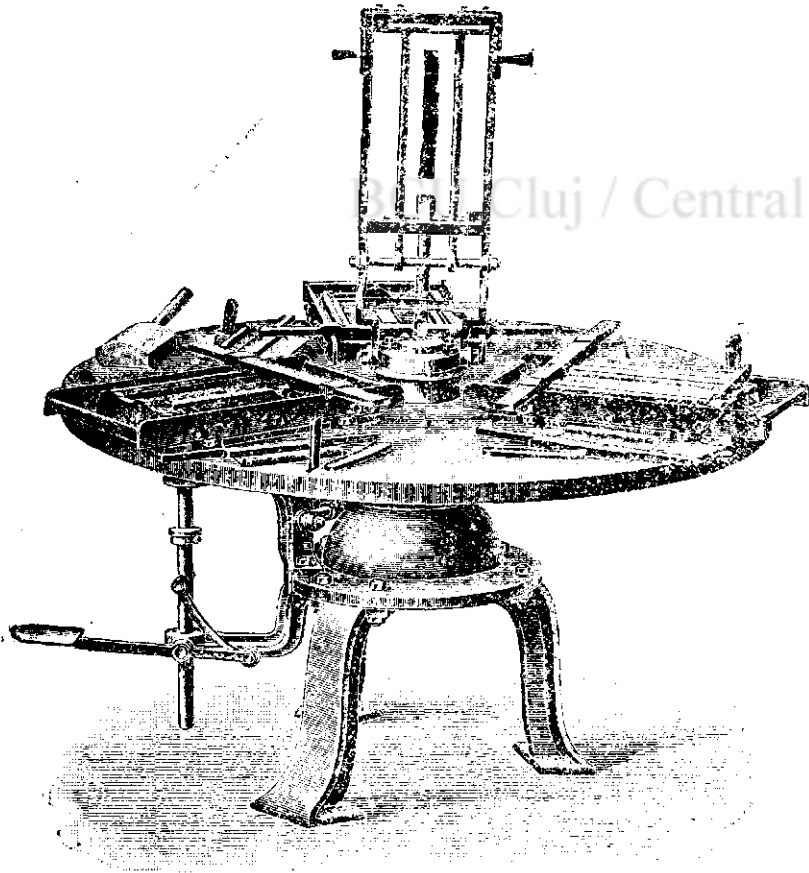
Nou! Catalog de prețuri gratuit și porto franco. **Nou!**

Cine are năsip sau petriș se schimbă
în „Bae de aur“
 dacă se ocupă cu prepararea petrilor în mod artificial.

Se pot prepara cu mici cheltuieli:
 Cărămizi de pãrete din cement prepararea à 1000 de bucăți . . . 18 C.
 Tigle de cement pentru acoperiș prepararea à 1000 bucăți. . . 40 C.
 Plăci de cement prepararea à 1000 bucăți. 50 C.
 Burloane de cement pentru scocuri, inele de cement pentru fântâni ș.
 a. Mașinăriile necesare pentru fabricarea celor de sus le livrează
ERNST TIETZE fabrică de mașinării livrate medailate în mai multe
 rânduri și turnătorie de fer **GUBEN N. L. Germania.**

Reprezentat de către:

BÜSCHITZ MOR în KOMÁROM.

CATALOG ILLUSTRAT SI PROIECT DE BUGET gratuit trimite reprezentantului fabricii Büschitz Mor, Komárom, către care trebuie adresate și scrisorile.

Am onoral a aduce la cunoștința mult onoratului public că am deschis în *Lugoj, strada Bonnaz* (Palatul com. bis. ev. ref.)

prăvălie
cu obiecte de aur și argint, de juvaericele și
ceasornice.

O praxă de 35 ani în orașele cele mai mari din țară și străinătate mă pune în plăcuta poziție de a putea satisface și cele mai mari preteziuni.

Nizuința mea principală va fi totdeauna îndreptată într'acolo, ca prin liferare

de mărfuri numai de prima clasă
 prin lucrare precisă și bună, pe lângă prețuri moderate

să-mi câștig și asigurerez încrederea onorațiilor mei mușterii.

Voiu pune deosebit pond pe fabricarea de juvaericele, precum și pe

reparatura conștientioasă perfectă a ciasornicelor
 conducând însumi toate lucrările și ori-ce reparatură, fie cât de mică, va fi executată cu cea mai mare punctualitate și conștientiozitate. Vă rog să vă convingeți prin o comandă de probă despre calitatea bună a articolelor mei precum și despre lucrarea conștientioasă și precisă a reparaturilor ce mi-se vor încredința.

Recomandându-mă bunăvoinței mult onor. public,

semnez cu deosebită stimă:

Eduard Neumann,
 ciasornicar și juvelier.

Anunț.
 S'a deschis
 la 1-a Mai pe piața Libertății nr. 22
 (lângă FRAȚII LENGVEL)
PRĂVĂLIA DE COLONIALE ȘI DELICATESE
 a lui
Rácz József.

Un băiat cu purtare morală se primește ca ucenic.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATĂ IN 1854.

FIRMA FONDATĂ IN 1854

Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sîrmă.

Toarnă clopote noi, face smalturi mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericeilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

